

Az ismeretterjesztés helyi gyakorlata

IV. tanösvény segédanyag

BETHLEN GÁBOR
Alapkezelő Zrt.

Nemzeti
Együttműködési
Alap

A program a NEA – TF-20 – O – M – 0236
projekt támogatásával valósult meg.

Tanösvényeink Röszkén

- ▶ I. tanösvény: Végig a főutcán
- ▶ II. tanösvény: Túra az iskolától a fátyolos nőszirm élőhelyére
- ▶ III. tanösvény: Hosszú séta a Madarász-tóhoz
- ▶ IV. tanösvény: Gyálai Holt-Tisza és környéke
- ▶ V. tanösvény: Kancsal-túra
- ▶ VI. tanösvény: A Dorozsma-Majsai-homokhát természeti értékeit felfűző tanösvény
(Röszke-Domaszék-Üllés)
- ▶ VII. tanösvény: Túra a Kisszéksós-tóhoz

IV. tanösvény: Gyálai Holt-Tisza és környéke

- ▶ A tanösvény útvonala a települést ölelő holtág élővilágát mutatja be.

Állomások

- ▶ Orbán Dénes Általános Iskola
- ▶ Gyálai Holt-Tisza, Lisztes átjáró
- ▶ Gyálai Holt-Tisza információs pont,
csónakkikötő
 - ▶ „Élő” Tisza

Gyálai Holt-Tisza

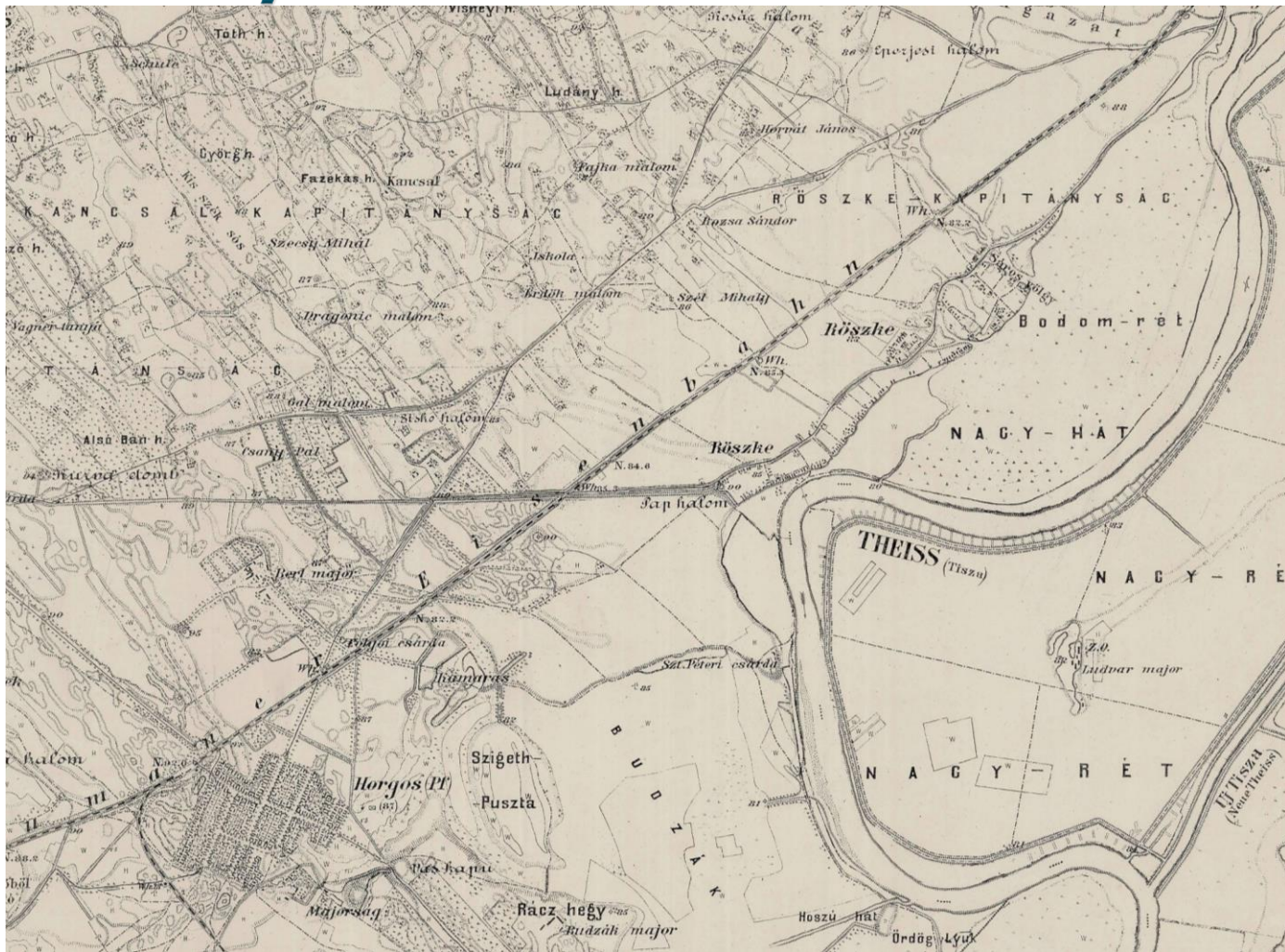
- ▶ A Tisza szabályozása során került a mentett oldalra 1885-ben
- ▶ Hossza: 18,7 km
- ▶ Területe: 160 ha
- ▶ Átlagos vízmélysége: 1–3 méter.
- ▶ Medre áttöltésekkel és zsilipekkel 3 bögére osztott: az alsó böge a Halászvíz, a középső a Fehérpart, míg a felső a Feketevíz nevet viseli.

Gyálai Holt-Tisza

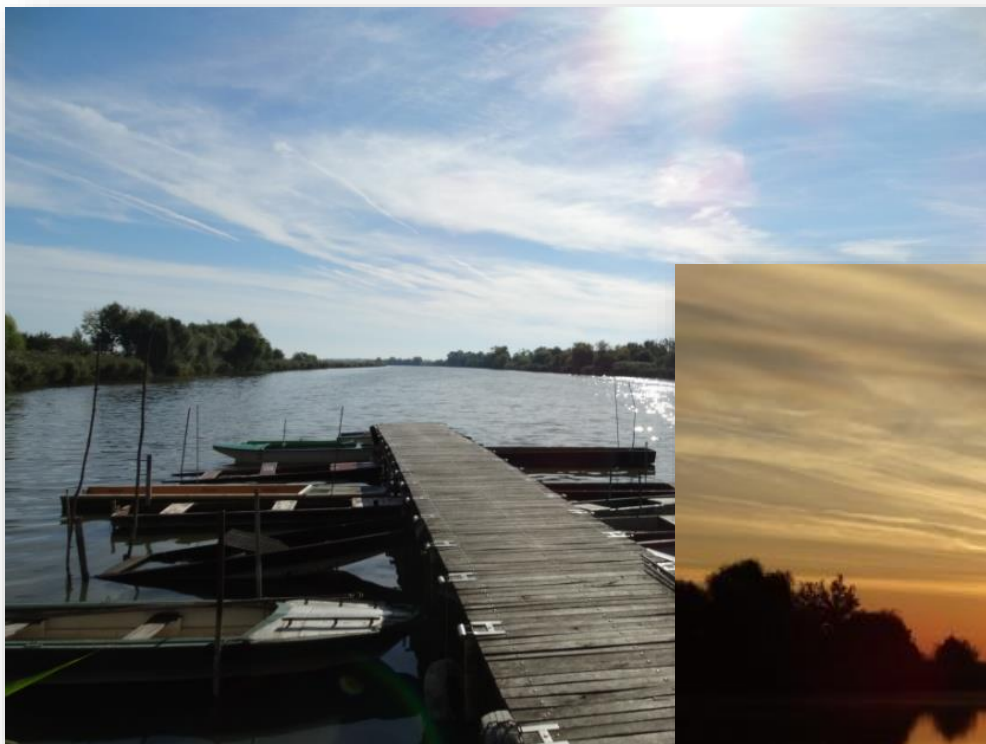
I. Katonai térképezés: még átvágások nélkül a Tisza kanyarog Röszke környezetében

Gyálai Holt-Tisza

III. katonai térképezés: Röszke belterületétől
Délre látszik az elkészült átvágás

Gyálai Holt-Tisza

Gyálai Holt-Tisza

- ▶ A Halászvíz további 3 egységre osztható: a legdélebbi Hordós nevű szakasz a Röszei-átjáróig tart, az ezt követő **Lisztes a Röszei-átjáró és a Ceglédi-átjáró közt helyezkedik el**, amelyet a Sárgás és Görbe szakaszok követnek.
- ▶ **Az alsó böge középvonalában húzódik a magyar-szerb országhatár.**
- ▶ A Halászvíz délkeleti irányból övezi Röszeke települését, nyugati partja a Tisza egykori árhatárát is kijelöli.
- ▶ A Tiszából – megfelelő vízállás esetén – gravitációsan is tölthető.
- ▶ **Jelentős szabad vízfelszínnel bír** (rajta még a békalencsés eutróf hinarasok sem túl gyakoriak), míg **a döntően nádas alkotta parti növényzet keskeny sávban kíséri a holtágat.**

Gyálai Holt-Tisza

Sokszínű élővilág

Fajlista			
<p>A part mentén előforduló növényfajok</p> <p> csöregelűz, vagy törékeny fűz (<i>Salix fragilis</i>) nád (<i>Phragmites australis</i>, Poaceae) gyékény fajok (<i>Typha latifolia</i>) </p>			
<p>fehér fűz (<i>Salix alba</i>)</p> <p>szürkenyár (<i>Populus canescens</i>)</p>			
<p>Csiga</p> <p>mocsári csiga (<i>Limnaea stagnalis</i>)</p> <p>tányércsiga (<i>Planorbis corneus</i>)</p>	<p>Kagyló</p> <p>tavi kagyló (<i>Anodonta cygnea</i>)</p> 	<p>Szitakötő</p> <p>szép légivadász (<i>Coenagrion puella</i>)</p> 	
<p>Gyakoribb halfajok</p> <p>szélhajtó kűsz (<i>Alburnus alburnus</i>) • jászkeszeg, ónos jász (<i>Leuciscus idus</i>) • lapos keszeg (<i>Abramis ballerus</i>) fehér busa (<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>) B • lesó harcsa (<i>Silurus glanis</i>) • vágó durbincs (<i>Gymnocephalus cernuus</i>) nyurga, tő és tükörponty (<i>Cyprinus carpio</i>)</p>			
<p>kárász (<i>Carassius carassius</i>)</p> 	<p>ezüstkárász (<i>Carassius auratus</i>)</p> 	<p>vörös szárnyú keszeg (<i>Scardinius erythrophthalmus</i>)</p> 	<p>kinai razbóra (<i>Pseudorasbora parva</i>) B</p>
<p>törpeharcsa (<i>Amiurus nebulosus</i>) B</p> 	<p>dévér keszeg (<i>Abramis brama</i>)</p> 	<p>pettyes busa (<i>Hypophthalmichthys nobilis</i>) B</p> 	<p>karika keszeg (<i>Blicca bjoerkna</i>)</p>
<p>amur (<i>Ctenopharyngodon idella</i>) B</p> 	<p>compó (<i>Tinca tinca</i>)</p> 	<p>csuka (<i>Esox lucius</i>)</p> 	<p>sügér (<i>Perca fluviatilis</i>)</p>
<p>Rákok</p> <p>folyami rák, (<i>Astacus astacus</i>) V • kecskerák (<i>Astacus leptodactylus</i>)</p>			
<p>Emlősök</p> <p>vidra (<i>Lutra lutra</i>) FV</p> 			
<p>pézsmapocok (<i>Onychia zibethicus</i>)</p> 	<p>bodorka (<i>Rutilus rutilus</i>)</p> 	<p>naphal (<i>Lepomis gibbosus</i>)</p> 	<p>kárókatona (<i>Phalacrocorax carbo</i>) V *</p>
<p>leveli béka (<i>Hyla arborea</i>) V</p> 	<p>kecskébéka (<i>Rana kl. esculenta</i>) V</p> 	<p>tavi béka (<i>Rana ridibunda</i>) V</p> 	<p>fiatal törpegém (<i>Ixobrychus minutus</i>) FV *</p>
<p>zöld varangy (<i>Bufo viridis</i>) V</p> 	<p>víziszló (<i>Notra naire</i>) V</p> 	<p>mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>) V</p> 	<p>szürke gém (<i>Ardea cinerea</i>) V *</p>

Madarak

Vízimadarak

kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*) V *

tőkésréce (*Anas platyrhynchos*) *

szárcsa (*Fulica atra*) *

kormos szerkő (*Chlidonias niger*) FV *

dankasirály (*Larus ridibundus*) V *

molnárfecske (*Delichon urbica*) V *

vízityúk (*Gallinula chloropus*) V * • füsti fecske (*Hirundo rustica*) V * • partifecske (*Riparia riparia*) V *

jégmadár (*Alcedo atthis*) V *

Víz parti madarak

karvaly (*Accipiter nisus*) V * • kakukk (*Cuculus canorus*) V *
 függőcinege (*Remiz pendulinus*) V *
 nádírígó (*Acrocephalus arundinaceus*) V *
 nádi sármány (*Emberiza schoeniclus*) V *

cserregő nádiposzáta (*Acrocephalus streperus* Vieill.) V *

örvös galamb (*Columba palumbus*) *

seregély (*Sturnus vulgaris*) *

ÖVJÜK, VÉDJÜK TERMÉSZETI ÉRTÉKEINKET!

Gyálai Holt-Tisza

- ▶ **Folyamatos fejlesztések a Lisztes átjárónál (kotrás, csónakkikötő, információs pont)**
- ▶ **Kezelése és átgondolt rehabilitációja folyamatos tervezési feladatot adott és ad a jelen kornak is**
- ▶ **Régi probléma volt: beszivárgó szennyezések, feliszapolódás**
- ▶ **Cél: a víztestek jó állapotának fenntartása, az élővilág megőrzése, fenntartása**

További információkért keressenek bennünket bizalommal!

Elérhetőségeink:

kornyezetved@roszkenet.hu

www.termeszetvedo.roszkenet.hu

Elérhető több, mint 15 kiadványunkból néhány példa, melyek segítik az információszerzést:

